

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

**ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я-2023**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

30-31 травня 2023 року

Запоріжжя
2023

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Аніщенко Михайло Анатолійович, доцент кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права ЗДМФУ, кандидат юридичних наук, доцент;

Алексєєв Олександр Германович, завідувач кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права ЗДМФУ, кандидат фармацевтичних наук, доцент;

Дічко Ганна Олегівна, старший викладач кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права ЗДМФУ, кандидат юридичних наук.

*За загальною редакцією в. о. ректора
Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, доктора
медичних наук, професора,
Заслуженого діяча науки і техніки України
Колесника Юрія Михайловича.*

П68

Правові проблеми сучасної трансформації охорони здоров'я: збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Запоріжжя, 30-31 травня 2023 р.) / за заг. ред. Ю. М. Колесника. – Запоріжжя : ЗДМФУ, 2023. - 96 с.

У збірнику представлені матеріали тез доповідей, що виражають теоретичні та практичні правові проблеми сучасної трансформації охорони здоров'я. Авторами статей є науковці та практики галузі правознавства та охорони здоров'я з різних регіонів України та з інших держав, колом професійних інтересів яких є правові питання медицини та фармації.

УДК 342.9:614.2

© Видавництво ЗДМФУ, 2023

ЗМІСТ

Алексєєв Олександр Германович, Різник Ольга Іванівна РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ НА ЗДОРОВ'Я	6
Аніщенко Михайло Анатолійович АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	7
Баєва Олена Вікторівна, Зеленцова Світлана Миколаївна, Коваленко Ольга Олександрівна МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ПОДАННЯМ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ	11
Боднарчук Олег Григорович ЩОДО ПРОБЛЕМИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОРУПЦІЇ СЕРЕД МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	14
Бондаренко Ольга Сергіївна ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ ЯК СПОСІБ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	18
Бухало Ганна Олексіївна ІНТЕГРАЛЬНИЙ РІВЕНЬ СТАНУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ: ДЕЯКІ ВІДОМІ ПОКАЗНИКИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ	20
Бушуєва Інна Володимирівна, Хоменко Катерина Валеріївна ПРАВОВИЙ ПРОЦЕС У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ВЕТЕРИНАРНОГО ПРАВА У ЧАСТИНІ ЗАСТОСУВАННЯ ВЕТЕРИНАРНИХ ПРЕПАРАТІВ ПРОТИМІКРОБНОЇ ДІЇ	24
Гамбург Леонід Самойлович ОБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СТРАХУВАННЯ ЗДОРОВ'Я В ІЗРАЇЛІ ТА МЕДИЧНІ СТРАХОВІ КАСИ: ПРАВОВОЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	25
Дем'янчук Юрій Вікторович АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ПРАЦІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УКРАЇНИ	29
Дічко Ганна Олегівна ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЛК ТА МОЖЛИВІ РІШЕННЯ	31
Каплій Ольга Петрівна ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	33
Кирбят'єв Олег Олександрович ОСНОВНІ ЗАСАДИ ДОТРИМАННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕЛЕКТРОННОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЇЇ КОРИСТУВАЧІВ	37

Король Кристина Валеріївна, Кузьмін Віктор Володимирович, Кузьміна Марія Олегівна	
ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З СІМ'ЯМИ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ	40
Краснокутський Олександр Володимирович	
ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ЧИННИК ОПТИМІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ І ЗДІЙСНЕННЯ МЕДИЧНИХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ	45
Лисак Віталій Вікторович, Буканов Григорій Миколайович	
ЗАКЛАДИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК СУБ'ЄКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	48
Лисенко Тетяна Володимирівна	
ВАКЦИНАЦІЯ ДІТЕЙ : ПРАВОВІ АСПЕКТИ НОРМОТВОРЧОСТІ	50
Набок Ангеліна Іванівна	
ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ ТА ВОЄННОГО СТАНУ НА ОРГАНІЗАЦІЮ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ РАКУ ГРУДНОЇ ЗАЛОЗИ	56
Петрихін Валерій Петрович	
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ МІСТА ЗАПОРІЖЖЯ	59
Петрихін Валерій Петрович	
СОЦІАЛЬНІ ТА ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ПРИ ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ ДОСТУПНОСТІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ	61
Прасов Олександр Олександрович	
РЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБАМИ, ЗАСУДЖЕНИМИ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ, ПРАВА НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ	63
Радутний Олександр Едуардович	
КОРЕЛЯЦІЇ НА ПІДСТАВІ ВЕЛИКИХ ДАНИХ ТА ПРИЧИННІСТЬ В МЕДИЦИНІ, ФАРМАЦЕВТИЦІ ТА В СФЕРІ ПРАВА	67
Різник Ольга Іванівна	
МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ПАЦІЄНТА	70
Різник Ольга Іванівна	
СТАНДАРТИ ПРАВА НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ СОЦІАЛЬНІЙ ХАРТІЇ	72
Самілик Людмила Олексіївна	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДІТЕЙ НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я	74
Скріпкін Сергій Васильович	
ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПЕРВИННОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ ТА СЛОВАЧЧИНІ. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	77

Субот Надія Іванівна
ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА
КОНТРАБАНДУ ОРГАНІВ ДЛЯ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ТА ІНШИХ
АНАТОМІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ЛЮДИНИ 83

Таранов Володимир Володимирович
ПРО НЕОБХІДНІСТЬ КООРДИНАЦІЇ ПРОГРАМ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я» ЗІ
ЗМІНАМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я 86

**Ткаченко Наталя Олександрівна, Демченко Вікторія
Олександрівна, Литвиненко Ольга Веніамінівна, Маганова Тамара
Валеріївна**

СУЧАСНИЙ СТАН ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В
УКРАЇНІ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 88

**Тринчук Анастасія Андріївна, Жарлінська Раїса Григорівна,
Березовський Артур Миколайович**

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ ЕФЕКТИВНОЇ
КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА РИНКУ
МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ НА ОСНОВІ ІНСТРУМЕНТІВ КЛІНІЧНОГО
АУДИТУ 90

3. Demianchuk Yu., Savchenko L., Subbot A. Influence of corruption on the economic development of Ukraine in terms of reformation: a retrospective analysis. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga: Publishing House „Baltija Publishing”, 2018. Vol. 4, № 3 June. P. 276–282.

Дічко Ганна Олегівна,

старший викладач кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного і фармацевтичного права Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат юридичних наук

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЛК ТА МОЖЛИВІ РІШЕННЯ

У зв'язку з воєнним станом на території України, однією з першочергових задач є забезпечення комфортних умов для захисників. На жаль, через бойові дії значна кількість військових отримує поранення або інші ускладнення здоров'я. Тому актуальною є проблема проходження військово-лікарської експертизи – медичного огляду щодо визначення ступеня придатності до військової служби, установлення причинного зв'язку захворювань, травм (поранень, контузій, каліцтв) військовослужбовців, або визначення потреби у відпустці після завершення лікування чи у зв'язку з хворобою/лікуванням (реабілітацією), протезуванням, тощо. Даний вид експертизи проводиться військово-лікарськими комісіями – спеціальними підрозділами, що утворюються в закладах охорони здоров'я МВС, НГУ та ЗСУ для проведення лікарської та військово-лікарської експертизи.

Оскільки система ВЛК не була створена для функціонування в умовах повномасштабного вторгнення, існують складнощі в її роботі. Медичних працівників такого профілю не вистачає, щоб задовільнити потреби всіх військових. Це призводить до великих черг і необхідності днями чекати на прийом лікаря. Друга складність – документообіг, оскільки переважна кількість направлень і бланків заповнюється від руки, що також подовжує час проходження процедури.

Зважаючи на актуальний запит з боку суспільства, парламент займається реформуванням законодавства у цій сфері. Наразі створено два законопроекти, покликані пришвидшити та спростити роботу ВЛК. Перший з них – «Про внесення змін до статті 70 Основ законодавства України про охорону здоров'я (щодо роботи військово-лікарських комісій)» від 27 березня 2023 року. Цей законопроект містить важливе оновлення – частину другу

згаданої статті пропонується викласти в такій редакції: «Військово-лікарська експертиза здійснюється військово-лікарськими комісіями, які створюються при територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки і закладах охорони здоров'я сектору безпеки і оборони, зокрема Міністерства оборони України, Служби безпеки України, інших органів сектору безпеки і оборони. Військово-лікарські комісії також можуть створюватись при державних та комунальних закладах охорони здоров'я». Отже, пропонується збільшити кількість ВЛК за рахунок непрофільних закладів охорони здоров'я. Це зменшить черги та пришвидшить проходження комісії для військовослужбовців. Другий законопроект «Про внесення змін до Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України щодо удосконалення окремих питань оформлення військовослужбовцям медичних документів, направлення на лікування». Він передбачає спрощене, порівняно з попередньою процедурою, оформлення довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) і висновків ВЛК про відпустку для лікування у зв'язку з хворобою та непридатність до служби. Наразі робота над цими законопроектами вже завершена і вони знаходяться на фінальному етапі погодження.

Також, Міністерство цифрової трансформації України разом з Міністерством оборони України, Міністерством охорони здоров'я, Міністерством у справах ветеранів, Міністерством соціальної політики наразі розробили план з удосконалення роботи військово-лікарських комісій. Основними напрямками змін є:

- Фінансування (впровадженій пакет медичних послуг у рамках Програми медичних гарантій, залучення цивільних закладів охорони здоров'я – їхню кількість та перелік визначено керівництвом обласних військових адміністрацій; НСЗУ укладає договори з закладами охорони здоров'я та забезпечує оплату наданих послуг);

- Безоплатні послуги (проведення медичних оглядів, лабораторних та інструментальних досліджень, направлення за наявності показань до інших закладів охорони здоров'я, оформлення довідок та формування медичних висновків щодо стану здоров'я);

- Збільшення кількості гарнізонних ВЛК для розширення пропускну здатності

- Удосконалення процесу документообігу між військовими частинами та закладами охорони здоров'я.

- Покращення сервісу (розробка рекомендації щодо організації роботи ВЛК та обслуговування відвідувачів, проведення виїзних засідання військово-лікарської експертизи до військовослужбовців).

- Цифровізація (розробка процесу документообігу, електронної черги для ВЛК, залучення військових закладів до роботи з електронними системами охорони здоров'я і їх забезпечення комп'ютерною технікою).

На рівні громадянського суспільства також є ініціативи з покращення якості життя військових, що отримали поранення. Можна виділити діяльність правозахисного центру для військових «Принцип». Він надає інформаційну підтримку, аналізує і досліджує тенденції у цій сфері, а також має на меті допомогти державі стати більш ефективною, щоб поранені військові були зосереджені на відновленні власного здоров'я, а не подоланні бюрократичних перепон.

В якості підсумку, необхідно зазначити, що лікування і реабілітація військовослужбовців це першочергові напрямки діяльності в рамках охорони здоров'я. Для військових мають бути створені максимально комфортні умови – це той мінімум, який може і має реалізувати громадянське суспільство і державна влада.

Каплій Ольга Петрівна,

провідний юрисконсульт юридичного відділу Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, магістр права

ТРАСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Система охорони здоров'я України зазнала руйнівного впливу внаслідок розпочатої Росією великої війни у 2022 році.

Війна спричинила масове переміщення людей, загострення тяжких захворювань, поширення рідкісних у минулому хвороб, проблеми ментального здоров'я, професійного вигорання й переміщення медпрацівників, руйнування інфраструктури та ланцюгів постачання, а також значне падіння доходів людей і держави.

Україна не є унікальною в тому, що її систему охорони здоров'я руйнує збройний конфлікт, і розуміння того, як реформувати та фінансувати медичну допомогу в умовах війни з метою зміцнення системи охорони здоров'я та підвищення її сталого розвитку та стійкості, дедалі зростає.

Незважаючи на продовження війни, уряд України висловив бажання підготуватися до відновлення та відбудови всіх галузей економіки, зокрема й галузі охорони здоров'я. Війна призвела до збільшення потреб населення в медичній допомозі, водночас знизивши здатність системи надавати послуги,